СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ | РІК XXXI. | Число 106. | Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок, 7. мая, 1923. | VOL. XXXI. | No. 106. | Jersey City, N. J., Monday, May 7, 1923. | THREE CENTS

ЄДНАЙТЕ НОВИХ ЧЛЕНІВ І ЧЛЕНКИНЬ ДО У. Н. СОЮЗА

ДО КІНЦЯ ЧЕРВНЯ С. Р. ПРИЙМАЄ У. Н. СОЮЗ НОВИХ ЧЛЕНІВ, СТАРШИХ І МАЛОЛІТНІХ БЕЗ ВСТУПНОГО.

УРЯДНИКИ ВІДДІЛІВ І ЧЛЕНИ ТА ЧЛЕНКИНІ, ВИКОРИСТАЙТЕ СЮ НАГОДУ І ПРИЄДНАЙТЕ ЗА СЕЙ ЧАС ТИСЯЧІ НОВИХ ЧЛЕНІВ І ЧЛЕНКИНЬ ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

ПАМЯТАЙТЕ, ЩО ЗРІСТ ЧИСЕЛЬНОЇ СИЛИ І МАЙНА У. Н. СОЮЗА СЕ ДОРОБОК УСІХ ЧЛЕНІВ І ЧЛЕНКИНЬ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА!

ЗАЯВА ГАРДИНГА ПРО НЕМОЖЛИВІСТЬ ПОЛІТИКИ ВІДРУБНОСТИ

ВАШІНҐТОН, 4. мая. — Президент Гардинг видав з Білого Дому заяву, що він далі піддержує свою думку про конечність вступлення Америки в межидержавний суд при Лізі Народів. Президент подає, що за час свого урядовання на становищи президента Злучених Держав він міг переконатися, що Америка не може стояти в світі самітно.

З сьої заяви виходить, що ґазетярі, котрі подали були на основі вітрkової розмови з президентом, що він не буде напирати на принятте його пропозиції, а полишить всю справу на волю сенату, помилилися в толкованню слів президента. Як видно з отсеї заяви, президент думає повести пропаґанду за своєю пропозицією, хоча він відай не буде робити з неї головного питання своєї політики.

Видно теж зі заяви, що остороги декотрих републиканських сенаторів не мали на нього великого впливу.

СЕНАТОР БОРА ЗА ПРОТЕСТОМ ПРОТИ ФРАНЦУЗЬКОЇ ПОЛІТИКИ

ВАШІНҐТОН, 4. мая. — Сенатор Бора заявляється в публичній заяві за тим, щоби Злучені Держави через свій уряд підняли публичний протест проти заняття Рурщини Францією та проти французької політики супроти Німеччини взагалі.

Бора пояснює відкиненне німецьких пропозицій про полагодженне французько-німецького непорозуміння Францією яко доказ, що Франція далі веде свою політику, начеркнену версайським договором, а змірену до разкавалковання Німеччини. Франції не вдалося доконати свого наміру на версайській конференції через опозицію Америки, але вона не покинула своїх намірів і, як тепер видно з її захования в окупації, вона далі веде свою політику. Вислідом сьої політики буде хаос, нужда й війна. Через те Злучені Держави повинні виступити з протестом проти сьої політики, щоби не допустити до нової світової війни.

БОРОТЬБА ПРОТИ ПРОГИБІЦІЇ

ОЛБАНІ, Ню Йорк, 4. мая. — Сенат стейтової леґіслятури приняв нині більшостю голосів проєкт закона, відкликуючого давнійший закон сеї леґіслятури, приказуючий стейтовій владі помагати федеральній владі при виконуванню прогибіційного закона.

Проєкт був вже принятий оногді значною більшостю стейтової палати послів, так що її законність залежить тепер від підпису стейтового ґубернатора. Сього приятелі кажуть, що він ухвалу підпише.

В той спосіб довша боротьба за прогибіцію в стейті Ню Йорк покінчиться побідою „мокрих". Само собою, рішенне стейтової леґіслятури не буде мати впливу на поступованне федеральних прогибіційних аґентів та федеральних судів; вони й далі будуть виконувати прогибіцію, ловити й карати проступників проти неї.

ПРОГИБІЦІЮ ЗАГАЛЬНО ЛАМАЮТЬ

АТЛЕНТИК СИТІ, Ню Джерзі, 4. квітня. — Учасниці конвенції Стейтової Федерації Жіночих Клюбів, що тут тепер відбувається, просили стейтового ґубернатора Силцера, котрий до них промовляв на ріжні теми, щоби він сказав дещо про прогибіцію.

У відповідь на сю прозьбу, ґубернатор заявив, що недавно він мав живий доказ на те, що прогибіційний закон загально ламається; промовляючи на одних зборах про прогибіцію, він попросив був встати всіх тих, що не ламають прогибіції. На його просьбу на 500 зібраних встало було всего 11. Таку саму спробу ґубернатор задумав перевести й на сій конференції. На його зазив 40 процент зібраних жінок встало на свідоцтво, що вони не ломають прогибіційного закона. Решта, себто коло 60 процент зібраних, сиділа на місци, засвідчуючи тим, дехто зі стидом, що вони переступають прогибіційний закон.

В своїй дальшій промові ґубернатор заявив, що він стоїть не за прогибіцією, а за тверезість. Коли заборона алькоголю не поширяє тверезости, то він проти неї, а що від заведення прогибіції тверезість підкопана навіть серед молодежи, се знає кождий.

ЗДИХАЮТЬ ЗА ВСЕСВІТНОЮ ПОЛІЦІЙНОЮ РЕҐІСТРАЦІЄЮ

НЮ ЙОРК, 4. мая. — На межидержавній поліційній конференції, що від кількох днів відбувається в сьому місті, виступив представник арґентинської поліції з пляном завести по всіх краях світа реґістрацію всего населення з відбираннем відтисків палців кождої людини.

Ряд бесідників попирав сю думку, подаючи на її поперте потреби межидержавної боротьби проти злочину. Дехто звертав увагу на те, що така система помагалаби теж при відшукуванню пропавших осіб та при вирішенню питання сумнівної державної приналежности.

Бесідники були свідомі великих трудностий, колиб таку реґістрацію мали завести по всему світі.

МЕТОДИСЬКА ЕПИСКОПАЛЬНА ЦЕРКВА ВІДКЛИКАЄ СВОГО ЕПИСКОПА З РОСІЇ

ВИЧИТА, Канзас, 4. мая. — Рада епископів методиської епископальної церкви рішила відкликати з Москви свого епископа Блейка, котрий недавно мав публично заявити, що його церква підримує „живу церкву" в Росії. Епископи кажуть, що їх церква ані не піддержує, ані не поборює большевиків.

ПОШИРЕННЄ БОЙКОТУ НА ЦУКОР

НЮ ЙОРК, 4. мая. — Бойкот на цукор поширяється. Ведуча його Федерація Жінок дістає кождого дня заяви солідарности від щораз більшого числа товариств. Деякі крамниці почали обнижати ціну цукру в подробичній торговлі до 8 центів.

УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ХОР ВИЇХАВ ДО АРҐЕНТИНИ

В суботу, 5. с. м. о 2-ій годині сполудня відїхав Український Національний Хор під проводом свого славного дириґента Олександра Кошиця, з Гобокен, Н. Дж., кораблем „Васарі" до Південної Америки.

Корабель плистиме три тижні. Біля 25-ого с. м. має доплисти до Монтевідео, в Уруґваю, а на другий день до столиці Арґентини, Буенос Айрес, де У. Н. Хор осяде на довший час і буде давати концерти.

У. Н. Хор має бути лише в Арґентині протягом 4 місяців. В половині вересня має виїхати і знову вернутись до Злучених Держав на нову кількамісячну артистичну обїздку на Захід. Перший концерт по повороті з Південної Америки має бути в Ню Йорку дня 3-ого жовтня с. р.

Желаємо нашому славному У. Н. Хорови щасливої дороги, великих успіхів і слави для рідної пісні в Південній Америці, а відтак щасливого повороту до Злучених Держав, між своїх і вкінці на рідну — вільну Україну.

ПРАЩАННЄ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ХОРУ

В четвер, 3-ого с. м., уладила нюйорське українське товариство Жіноча Громада вечерю в Народньому Домі в честь У. Н. Хору, перед його виїздом в далеку дорогу в Південну Америку.

Зібрались хористи і хористки під проводом батька Кошиця і значне число запрошених гостий з Ню Йорку й околиці.

Підчас вечері виголосили промови дд. Степан Дембицький, Семен Ядловський, Микола Залізняк і Олександер Кошиць.

На пращаннє У. Н. Хор разом з прочими гістьми відспівав „Ще не вмерла Україна" і „Не пора, не пора, Москалеви й Ляхови служить".

Всі желали У. Н. Хорови успіхів і давньої слави і в Південній Америці, а батько Кошиць відповідав: Дай, Боже, витримати! Витримали досі вже дуже богато; віримо, що й сю подорож витримаємо. І віримо, що наша пісня народня здобуде і в Південній Америці ту славу, яку вже здобула у широкому світі!

ГЕРОЙСЬКА СМЕРТЬ КАПІТАНА КОРАБЛЯ

Підчас страшної бурі, яка лютувала в околиці острова Ґуяму на Тихому Океані при кінці марта, пропав, невеличкий англійський корабель „Аймі Терне". Корабель віхав в полосу тайфуна дня 23. марта. Через три дні він відважно боровся проти бурі. Четвертого дня залога, бачучи, що не потрафить мимо найліпшої волі вратувати корабля, постановила його покинути, бо корабель був вже повний води і міг пірнути кождої хвилі. Вони приготовали дві лодки та почали до вих перебиратися. Було моряків разом одинайцять. Вони просили капітана та його жену, котра їхала з ним, всісти з ними на лодки. Капітан, після давньої англійської морської традиції, відмовився покидати свій корабель в небезпеці, а його жена не хотіла покинути мужа.

В спущені лодки всіли моряки без капітана та його жени. В одну лодку всіло осьмеро, в другу троє. Більша лодка перевернулася, і семеро моряків потонуло в високих буринах збуреного моря. Осьмий моряк доплив до менчої лодки, де моряки втягнули його до середини. Ледво вони вспіли відплисти подальше від свого корабля, коли корабель пірнув під воду. Вратовані бачили на верхнім покладі свого капітана, держачого в обіймах свою жену.

Вратовані почали тяжку подорож. Коли вітрюга троха притихла, вони пристроїли вітрило та один тихдень за другим воліклися про безкраїм океані. Їди в них було дуже мало, бо на малу лодку не могли вони забрати богато сушеного та консерваного мяса. Коли сі припаси їм вийшли, вони жили мясом зловлених морських звірят дельфінів, його вони їли неварене. Другим клопотом була недостача солодкої води. На щастє в два дни по вичерпанню їх припасу води впав густий дощ і вони могли наповнити свої бочівки дощівкою.

По трох тижнях тяжкої дороги вони доплили нарешті до острова Мінданао, що належить до групи филипинських островів. Їх відослано до Маніли, столиці Філипинів, куди вони приїхали дня 3. мая. Звідти вони й розіслали по світі вістку про свою пригоду та геройську смерть капітана та його жени.

ВЕЛИКА ЗЕЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА

СОЛТ ЛЕЙК СИТІ, Юта, 3. мая. — Коло 11 години в ночи на зелізничім шляху зелізниці Ріо Ґранде случилася страшна зелізнича катастрофа, жертвою котрої є 7 вбитих та 35 тяжко ранених.

Обі машини та шість возів зіскочили з тору та звалилося в одну велику купу. Причиною нещастю була відай попсута машина.

УБИЙСТВА ЧЕРЕЗ ПРОГИБІЦІЮ

В місті Драмгелер, в канадійській провінції Алберті, помер констабл Чарлс Парис наслідком ран, завданих йому автомобілем одним бутлеґером. Урядник хотів задержати авто, котрим їхав відомий на всю околицю пачкар горівки, але сей не задержав авта, а поїхав просто на урядника, котрого він придушив до плота та потовк так тяжко, що сей тепер помер.

СТРАЙК БУДІВЛЯНИХ ВІЗНИКІВ

В місті Клівленд, Огайо, страйкує коло дві тисячі візників, занятих при воженню будівляних матеріялів. Страйк почався з того що на страйк вийшло наперед 400 робітників. За два дні до них прилучилося знова півтора тисячі візників, а тепер збирають до страйку також другі галузи будівляного робітництва. В найблизчий понеділок має вийти на страйк 20,000 мулярів.

ПОЛІСМЕНИ АРЕШТОВАНІ ЗА РАБУНОК

Перед стейтовим судом в Ню Йорку поставлено двох полісменів, обжалованих за злодійство, побої та продаванне краденых річий. Їх арештовано на донесенне 16-літного Джорджа Бойда, післанця з корабля „Італія", котрий каже, що полісмени напали на нього, побили та зрабували від нього 4 долярі.

ПРИДУМАЛИ СПОСІБ, ЩОБИ ЗВІЗДИ САМІ СЕБЕ ФОТОГРАФУВАЛИ

Передоним одним студентським товариством Ейлського університету в Ню Гейвен, Конектикат, професор астрономії на тім університеті розповідав про спосіб автоматичного фотографовання звізд. Кожда звізда, видима через телескоп, фотографується сама без всякої роботи зі сторони астронома.

ПОЛЯКИ АРЕШТУВАЛИ ЮЛІЯНА РОМАНЧУКА У ЛЬВОВІ

ПРАГА, 22. квітня. — Польська окупаційна влада у Львові арештувала 85-літнього українського громадянина, довголітнього політичного провідника на Галицькій Україні, президента Юліяна Романчука, за се, що дня 18. марта, 1923, проводив на Святоюрській горі у Львові присягу, що Галицька Україна належить до Української Держави.

ФРАНЦУСЬКИЙ ПРЕМІЄР ПУАНКАРЕ ДОМАГАЄТЬСЯ, ЩОБ НІМЕЧЧИНА СПОВНИЛА ВСІ ФРАНЦУСЬКІ УМОВИ

ПАРИЖ, 4. мая. — Французький премієр Пуанкаре відповів німецькому канцлерови Куновн на його предложенне у справі сплати „воєнного відшкодовання".

Він домагається, щоб Німеччина сповнила всі умови, які їй ставить Франція. Без того, каже французький премієр, не може бути бесіди про порозуміння.

Премієр Пуанкаре ставить такі умови:

1. — Німеччина мусить покинути пасивну резистенцію (безчинний опір) в Рурщині перед зачатком переговорів.

2. — Франція не усуне окупаційних військ з Рурщини, хиба в міру сплати „воєнного відшкодовання".

3. — Справа усталення „воєнного відшкодовання" мусить опиратись на основі лондонської умови.

4. — Німеччина мусить дати дійсні запоруки забезпечення Франції перед нападом з боку Німеччини.

АНГЛІЯ ОСТЕРІГАЄ ФРАНЦІЮ ПЕРЕД САМОСТІЙНОЮ ПОЛІТИКОЮ

ЛОНДОН, 4. мая. — Британський міністер закордонних справ лорд Корзон виголосив промову, в якій заявив, що німецьке предложенне у справі сплати „воєнного відшкодовання" можна приняти за основу до переговорів.

Далі він остеріг Францію, щоб не вела сеї справи на власну руку, бо, як казав, лише всі аліянти разом можуть довести сю справу до успішного вирішення, а сама Франція може тільки спричинити її невдачу.

КАЖУТЬ, ЩО НІМЕЦЬКИЙ ПРЕМІЄР КУНО УСТУПИТЬ

БЕРЛІН, 4. мая. — Кажуть, що наслідком невдачі угодових заходів з Францією німецький премієр Куно уступить, а на його місце прийде Ґустав Шреземан, провідник німецької народньої партії.

БІЙКА МІЖ СОЦІЯЛІСТИЧНИМИ І КОМУНІСТИЧНИМИ ПОСЛАМИ

БЕРЛІН, 4. мая. — В пруському соймі прийшло до різної боротьби між німецькими соціялістичними і комуністичними послами. Соціялісти в бійці побили двох комуністів.

Ізз а бійки голова сойму перервав засіданню сойму.

ФРАНЦІЯ ПРОТИ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ КОРАБЛІВ З ГОРІВКОЮ В АМЕРИКАНСЬКИХ ПРИСТАНЯХ

ПАРИЖ, 4. мая. — В тутешніх урядових кругах заявляють, що Франція рішучо виступить проти постанови Америки, що до пристаний в Злучених Державах жаден корабель не може причалити, що мав би алькогольні напитки.

Французьке правительство поручило свому амбасадорови у Вашингтоні Жісранови, щоби передав протест Франції державному департаментови у Вашингтоні.

Франція гадає про міри для переслідування американських кораблів у себе, якщо Америка не змінить своєї постанови.

ПРАВОСЛАВНИЙ СОБОР В МОСКВІ ДОЗВОЛИВ ЕПИСКОПАМ ЖЕНИТИСЬ І СКАСУВАВ МОНАСТИРІ

МОСКВА, 4. мая. — Всеросійський православний собор в Москві постановив нині майже одноголосно, що епископам вільно женитись.

Внесенне на скасованне монастирів принято великою більшостю голосів.

ЗАБОРОНА СКЛАДКИ НА УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНІЙ ФОНД

БЕРЛІН, 23. квітня. (Вл. кор. „Свободи"). — Львівське „воєводство" видало таке зарядженне:

„Від певного часу провадиться на терені воєвідства складкова акція на користь т. зв. Українського Народного Фонду. На чолі акції стоїть анонімна кураторія того Фонду. Органами Фонду являються: 1) Централььна каса у Львові, 2) повітові народні каси в повітових містах і 3) органи для збірок на Український Народний Фонд по районах.

„Понеже згадана кураторія Українського Народного Фонду, як і залежні від неї органи, перечислені під точками 1—3, не суть інституціями, посідаючими права юридичної особи, та істнують нелеґально, а ціла складкова акція зістала зорганізована без позволення влад, тому, доки та акція не добуде позволення компетентних влад, львівське воєвідство забороняє збиранне датків".

Ця безглузда заборона може мати лише той наслідок, що вона спонукає українську суспільність з удвоєною енерґією складати датки на Український Народній Фонд.

РОСІЙСЬКІ МОНАРХІСТИ ПОЧИНАЮТЬ СВОЮ АҐІТАЦІЮ НА УКРАЇНІ

ЛЬВІВ, 20. квітня. — Зі ріжних міст Радянської України повідомляють, що там за останні часи збільшується діяльність конспіративних організацій російських монархістів. В Києві, Харкові та по інших містах України поширюються у великій скількости відозви бувшого великого князя Кирила Володимировича Романова. У відозвах завсіди доводиться ствердженне монархістів, що „спасение народу полягає у відбудованню монархії". Большевицька влада старається викрити аґітаторів, але всі її зусилля не мають успіхів.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сіті і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1888 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ПОЛІТИКА СЛАБИХ А ПОЛІТИКА СИЛЬНИХ.

За один день 2. мая нюйорські автомобілі вбили 5 людий, в тому числі 3 дітий, а 2 дозрілих людий.

Ся статистика з одного дня великого міста відноситься певно не лишень до Ню Йорку, але й до цілих Злучених Держав. Вона показує, якою небезпекою є модерні перевозові средства.

Небезпека грозить не лишень тому, що їде автомобілем, але й всякому ,що ходить дорогами, куди їздять автомобілі. Для прохожих небезпека навіть більша, як для тих, що їздять в автах.

Американська комунікація — се символ наглої смерти.

На сю біду, як відай на всі біди, люди можуть зарадити на три способи.

Одні будуть журитися, голову сушити, але нічого путнього не зроблять. Се люди слабі.

Другі будуть здушувати в собі думку про небезпеку. Се боягузи, подібні до струсів, щ она вид небезпеки ховають голову в пісок.

Треті не сховають голови в пісок, але підуть стрічати небезпеку в той спосіб, що зроблять все, що в даних обставинах проти неї можна зробити. Наперед вони обезпечуть свою родину в запомоговій організації на случай своєї смерти. Відтак на вулиці будуть памятати про небезпеку. В той спосіб вони не будуть мати ні жури про себе ні жури за свою рідню. Так роблять люди відважні, діяльні, душевно сильні.

До котрих належите Ви, читачу?

ДЕЩО З РАЮ.

В 55-ому числі київського дневника „Більшовик" з 10-ого березня, 1923, один дописуватель описує, як большевицька влада „урядує" в одному селі в Київщині.

З тої дописі читачі можуть виробити собі понятте про большевицьку владу по всіх селах України.

Ся допись звучить:

Село Шабельня Дашевської, волости на Уманщині пережило бурхливі часи повстання, потім бадитизму, і здавалось зараз повинно було спокійно працювать, колиб не ретиве „начальство", „государь", як він себе величає, в особі голови сельради Марцинюка Пилипа та голови комнезаму Мельника Григора з компанією, котрі УЛАШТОВУЮТЬ, як видно, НА АКЦІЙНИХ ПАЯХ ВИГОНКУ САМОГОНУ, ТАЙ ПЮТЬ ЙОГО БЕЗ ПУТТЯ І МІРИ.

Все це булоб нічого, хай би собі пили самогон, а то після веселих попойок все „начальство" на правах селянських царьків, улаштовує дебоши, за ріжні, самі пустякові провини, а той так, для потіхи. За рік такого „царювання" гр. Марцинюка, він стероризував все село. Тай не диво, — МАЙЖЕ КОЖНОГО З СЕЛЯН ПОБИВ, ИНШОГО НЕ РАЗ, А ДРУГИХ ЗІ ВСІЄЮ РОДИНОЮ, НАВІТЬ ДІТЕЙ НЕ МИНАВ.

Савчук Андрій до смерти збитий, Ковальчукову Федору побив з дітьми, Бабищуку Кирилові вибито руку, Підопригора Дамян, Осадчук, Ковальчук Іван, Мельники Іван та Омелько й ин. добре памятають „легку руку" палкого Марцинюка.

Селяне та селянки бідкають та охають, беручись за побиті ребра і все виглядають, хто-б їх збавив од дуже ретивого, та БЕЗПУТНОГО, ЗАВЖДИ ПЯНОГО „НАЧАЛЬСТВА", яке так ганебно дискредитує радянську владу.

Пробували скаржитись у ВОЛОСТЬ, так Марцинюк там своїх приятелів має; ЙОМУ ЖАЛІБЩИКІВ ПЕРЕДАВАЛИ, а він як той звірь кидався на таких смільчаків з криком „ЯК ТИ СМІВ ЖАЛІТИСЯ НА СВОГО ГОСУДАРЯ-ЦАРЯ" та ще краще побив.

Таке то діється в с. Шабельному на Умащині. К.

УКРАЇНСЬКІ РАДЯНСЬКІ ПОСОЛЬСТВА ЗАХОВУЮТЬСЯ ТИМЧАСОВО НАДАЛІ

Сесія всеросійського союзного центрального виконавчого комітету, яка спочатку була призначена в Москві на квітень, переноситься на місяць червень. Сесія має між інщим своїм завданнем розгляд та затверджене „советської союзної конституції", на підставі якої всі советські республики обєднуються загальною для них всіх зовнішньою політикою. З огляду на се, проектоване обєднанне закордонних представництв окремих советських республик тимчасово ще не переведене в житте. В той спосіб українські радянські посольства продовжують тимчасово й надалі своє істнованне на тих підставх як і передше.

ГОЛОД НА ПІВДЕННІЙ УКРАЇНІ ПРИЙМАЄ ЗАГРОЖУЮЧІ РОЗМІРИ

В південній Україні голод збільшується. Особливо загрожуючі розміри набирає голод в Миколаєвському повіті, де за один лише останній тиждень зареєстровано 14 смертий од голоду. У многих селах в повіті голодує до 70 відсотків населення. Є й такі села, як приміром село Пересадівка, де голодують всі без виїмки. Поміч АРА та Українського Червоного Хреста задовольняє тільки 10 відсотків бідуючих.

ЯК ЗА ЦАРІВ

Останні судові процеси в Харківському та Полтавському „ревтрибуналах" викрили, що діяльність „Просвіт" на Україні має характер проти-„урядової" пропаганди. З огляду на се комісар освіти Гринько видав розпорядженне про ліквідацію (замкненне всіх „Просвіт", які ще залишились на Україні.

Се тільки один з доказів, що — як каже нюйорська большевицька газета „Русский Голос" — „Росія остається Росією", значить такою, якою була, себто „єдиною, неделімою" обрусительською окупованої України.

ЩО ТВОРИТЬСЯ ПО СЕЛАХ НА УКРАЇНІ?

Київський большевицький дневник „Більшовик" у виданню з 10-ого березня, 1923, містить отсю допись:

ВОВКИ СКИДАЮТЬ ОВЕЧУ ШКУРУ.

В селі Кривому підчас революції можна було бачити лише одних селян-незаможників. Не тільки куркулі та панські лакузи „знезаможничились", **а й сини поміщицькі (дідичів) й ті поробилися „селянськими хлопцями"**. Тепер не те. Тепер НЕП (нова економічна політика, яка привернула свобідну приватну торговлю) і під подихом цього НЕП-у, неначе комахи під подихом весни, заворушилась чорна зграя хижаків. Ми бачимо тепер зовсім. инше: вовки скидають з себе овечу шкуру. Не так давно повернувся з Київа один з тих „селянських хлопців", синок місцевого дідича — „панич" Толік. Він думає хазяйнувать у своїй „економії" (фільварку). Ну й починає з того, що, мовляв, **радянська влада недовго потриває, ну, так, місяців зо два, зо три** (так звичайно втішає себе кожен буржуйчик), так давайте „сусідоньки" Василю, Якове, Іване закладемо трест-синдикат торговельний і будемо торгувати собі на здоровля. І враз крамниця заклалася: Іван дав помешкання під крамницю, Василь возить крам, а Толік — „фактором". Словом, організувалась „кумпанійка невелика, але чесна".

Отже бачимо, як **куркульня кинулась до організації, скинувши з себе машкару незаможника.** Хай кожен незаможник зрозуміє, що куркуль йому не товариш; куркуль іде своїм шляхом, відчиняючи свою крамницю, — незаможник мусить йти теж своєю відокремленою стежкою, даючи їм опір. У незаможника є своя крамниця — Споживче Т-во, і він повинен тільки його триматися. Наша кооперація витримала (?) конкуренцію на початку свого розвитку з сильніщими конкурентами крамарями — витримає і тепер. Правлінню Т-ва слід звернути більш уваги на постачання в крамницю в потрібній кількости продуктів споживання і незабаром Т-во покаже новим крамарям шлях, яким втікали з села перші три вороги кооперації, конкуренти крамарі: Гершко, Сруль і Мошко Рабіновичі. А члени „кумпанійки" за протирадянську агітацію недалеко стоять од Д. П. У., особливо нехай собі запише це на лобі „панич Толік". Н. Т.

* * *

Вже самий заголовок, який дала редакція „Більшовика" повисшій дописі, богато говорить про теперішні відносини на Україні.

Редакція „Більшовика" каже, що **„вовки скидають овечу шкіру"**. Се значить, що по штучному накиненню большевицького „уряду" на Україні, **вовки були вбралися в овечу шкіру.** Вовки були прикинулись вівцями. Які вовки? А от, як каже дописуватель, куркулі, себто сільські богачі, були „знезаможничились", значить, створили „комітет незаможніх" і самі себе туди вибрали. Панські сини стали „селянськими синами", отже також „знезаможничились".

Убрались були вовки в овечу шкіру.

Яка велика переміна!

За царів вони були куркулями і панами, а за комісарів — незаможниками.

Тісамі люди, таксамо служать урядови і таксамо користають з нього. Тільки під іншою назвою. Отже велика переміна, — **назва змінилась!** Нова шкіра.

Але проголосив Ленін НЕП, себто „нову економічну політику", яка привернула приватну свобідну торговлю.

І знов заворушились куркулі і пани, старі вовки в новій овечій шкірі... „незаможників".

І „незаможники" на основі НЕП-а зачинають бизнес. Вже цілком отверто, вже явно як старі вовки. Шкіру овечу, себто шкіру „незаможників" уже привселюдно скидають і як вовки приступають до діла.

Вовки, чи куркулі, чи пани, чи „неповці" використовують ситуацію і роблять бизнес.

А ти, дійсний незаможнику, із 7 шкірами чорнороба, вмирай з голоду! Як вмирав за царів, так вмирай і за комісарів...

За дійсного незаможника дбали царі і комісарі хиба тоді, як хотіли з них здерти одну із семи шкір, як з онтого 75-літнього старця.

А чому

Тому, бо вони повірили у слова комісарів, не знаючи, що прецінь **самі-ж ті комісари се найперші вовки в овечій шкірі.** Вони найперші бизнесмени „непісти", „совбури" (советська буржуазія), вовки в овечій шкірі.

А за ними ідуть усі вовки чередою по всіх містах і по всіх селах Московщини й України.

Від голови риба смердить.

Треба наперед убити вовків в Кремлю, а тоді легко бути вибити вовків і в цілому краю.

ОДНА З ДУЖЕ ПИЛЬНИХ СПРАВ.

Доносять часописи, що Троцький завзято студіює стратеґіку і другі військові знання. По всіх закутках Росії потворено військові школи для комуністичної молоді. Є плян, щоб маломалу заступити усіх дотеперішніх старшин вишколеними комуністами і таким робом закріпити дотеперішню тиранію. Якщо протягом кількох літ не вибухне у Росії загальна революція, так побачимо комуністів у новій ролі: фахових мілітаристів. Коли зважимо, що жменя опричників тероризувала колись без перешкоди увесь російський нарід; коли пригадаємо собі, як ще недавно пригорща упривилеєних порядкувала цілою Росією, наче приватним хазяйством, за режіму царів — повнили сотками літ, — то мусимо бути приготовані і до того, що новочасні опричники й царі, цебто комуністи, зуміють таксамо твердо і кріпко поставити і свою владу. Вони будуть мати під собою армію, офіцировану своїми людьми, а адміністрація і тепер вже уся в їх руках. Пасивна російська маса не буде годна ніяк розірвати тих подвійних кайданів: чиновництва і мілітаризму.

Польська молодіж здавна пхалась до військового ремесла. У звичайних військових школах, а і в академіях, було завсіди чимало Ляхів. А тепер, коли вони вже мають свою державу, вони подбали, щоб сейчас створити школи для військових старшин, в котрих учать знамениті европейські професори.

Третій ворог, Румунія, також не потребує оглядатись за чужинецьким штабом та старшинами. По війні вона перевела реконструкцію своїх військових шкіл, щоб достосуватись до нинішніх вимог.

Тисячами літ Китайці погорджували військовим ремеслом. Вони поклали жовніра на самім споді, як найнищу верству у свого суспільства. Вони гидились війною і проливом крови так дуже, що зносили радше тиранію варварів, аніж мали би вхопити за оруже. А однак і вони, старий, розумний Китай, порозуміли, що нинішня пора не така, аби тільки сама фільософія могла оборонити і спасти. Ми бачимо, як на наших очах формується і росте сильна новітня хінська армія. До військової академії ідуть нині що найспосібніщі молодці, а до армії що найлучші патріоти.

Навіть такі народи, що не сподіваються ніколи ніякої війни, як Норвеґія, Данія, Швайцарія — і вони не остались позаду інших у військовому знанню. Знаємо добре, що вони усі мають знаменито вишколену армію і прегарні військові школи для нищих і вищих офіцирів.

Тільки ми, Українці, покищо, призабули, що найлучший жовнір не вартує нічого, коли не має відповідних старшин. А це відноситься у першій мірі до нас, Галичан і Буковинців. У нас виробилась якась справді китайська погорда до військового фаху. Наша молодь студіює усі науки, аби тільки не військовість. Ми вимовлюємо слово „мілітаризм" із справдішним обмерзіннем фільософа. А прецінь наше національне становище вимагає якраз, щоб у нас був військовий стан, та щоб його уміти пошанувати.

Наші прадіди далеко краще зрозуміли це, ніж ми. Створенне козацтва, Січи, показує, що уже в тій старовині наш нарід розумів, що незаслонені, ні ріками, ні горами, границі України потребують сталої, сильної армії на їх оборону.

Що симпатії наших народніх мас за власним національним війском, вказує се, як скоро поширились у Галичині „Січи", „Соколи" і пластуни. Створенне стокількадесять-тисячної Галицької Армії це також доказ, що у нас є готовий матеріял на знаменитого жовніра. На Великій Україні шість тисяч повстанських ватаг показує також, що наш народ бравий і готовий до оружної розправи з ворогами.

Біда у тім, що міліони нашого хороброго народу не мають достаточного числа військових старшин, особливо із вищим військовим образованнем.

Цій недостачі можемо зарадити ми, американські Українці. Американська еміграція, попри народний податок і другі складки, повинна **створити фонд для допомоги тим студентам, які посвятяться військовому званню.**

Ми повинні негайно порозумітися із військовими таборами у Чехії тай із студентськими товариствами заграницею краю, із тим, що ми готові дати поміч тій молоді, яка схоче вступити до заграничних військових шкіл.

До визвольної боротьби треба не тільки запалу і посвяти, але і соток висших офіцирів, щоб уміли пляново і розумно повести війну.

Без свого власного патріотичного штабу, без своїх власних військових старшин, ми будемо завсіди тільки знарядом чужої політики.

Ця потреба така пекуча, що треба бути сліпим, щоб не добачити її. Усяке друге знання не заступить військового. Генералів не творить натхніннє, але серіозна наука у військовій академії.

Американська валюта стоїть нині так високо, що наша еміґрація має легку змогу удержати хочби сотню студентів у військових школах в Европі.

Наше свідоме громадянство не відкажеться від грошевої жертви на цю преважну ціль.

Зрозуміймо, що самі повстання не визволять рідного краю. Повстання це тільки підготова до загальної орґанізації усіх боєвих сил.

Ми добудемо свою державу тільки тоді, коли приготовимось до всеукраїнської національної війни.

До тої війни мусимо мати готових своїх власних старшин. Оскільку можність, мусимо виповнити наші недостачі, щоб відтак не просити помочі на право й ліво у чужинців. Чужа поміч добра, коли вміру. Але коли ціла війна мала-б вестися чужими умами, то з того вийшла би певна шкода для України.

Наш клич мусить бути: Своїми руками й головами добудемо свою волю! У нас є і руки і добрі уми, але великий брак найпотрібніщого, а це таких голов, що розуміють і знають, як повести війну.

Квієтизмом і спокійним підданем „нещасній долі" готуємо собі рабство, а своїм внукам гріб.

Бравий український нарід покаже свою хоробру вдачу у цілій повноті тоді, коли на чолі національної армії буде мати своїх власних ґенералів.

Чуй-Дух.

ДО РОБІТНИЦЬ

Красні квіти роцсвітали
По чистому полю
Та спліталися стеблами,
Щоб бачити волю.

А вже небо червоніло
На темному сході,
Прокидалася країна
І гомін в народі.

Любі квітоньки червоні,
Забудьте недолю.
Побратайтесь між собою —
Здобудете волю!

Бо вже полумям останнім
Наш край перейнявся
І нам треба ніч прогнати,
Щоб світ розіллявся.

Стійте, сестри дорогії,
Коханії квіти:—
Ще і ще, — і ніч поборють
Невільничі діти!

Від журби та від неволі
Хай серце не вяне,
Бо велике сонце правди
Крізь хвари прогляне!...

Христя Альчевська.

ДОПИСІ

ЛІТЛ ФОЛС, Н. Й.

Відозва до членів відділу 330.

Отсим взиваю усіх членів, які належать до від. 330 У. Н. С., щоби кождий явився конечно на найблищім місячнім мітинґу, бо маємо дуже важні справи до залагодження. Неявившийся член буде покараний або й суспендований після статута. Добро, а навіть саме істнуванне нашого відділу вимагає, щоби на мітинґу не бракувало ні одного!

При цій нагоді подаю до відома, що і наша громада хоч невеличка, відбула протестаційні збори і вислала телеграми до президента Гардинга, до Гюза та до амбасадорів Англії, Японії, Італії, Франції і Бельгії.

Ці протести вислано еще 25. марта с. р.

Г. Тиран, предс. 330 відділу.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читанне веде до просвіти, а просвіта — се сила.

Пишіть по цінник книжок до "SVOBODA", Grand Street, Jersey City, N. J.

УКРАЇНСЬКИЙ ДІТОЧИЙ ПОПИС І ПРЕДСТАВЛЕННЄ В НЮ ЙОРКУ

Дня 22. квітня с. р. українська громада в Ню Йорку мала небувалу несподіванку.

Се був попис української дітвори у великій салі Народнього Дому.

Попис молоденьких школярів і школярок з успіхів в науці музики, співу, танцю і драматичного вишколу.

Бо нюйорська українська громада (громада Великого Ню Йорку, кромі Бруклина) має тепер **12 українських шкіл** для шкільної дітвори, що днем ходить до американських шкіл. З того 8 народніх шкіл, де дітвора вчиться української грамоти й історії, а прочі се: школа музики, співу, танцю і драматична. Всі ті школи вечірні, отже дітвора приходить на науку вже по науці в школах американських, а проте вона так пильно прикладається до науки, що дійсно мала чим пописатись.

Входжу сполудня 22. м. м. на салю. Саля повна батьків, материй, а вже найбільше дітий, дітий у віці від 5 до 10, 12 літ. Скрізь повно діточого гамору і веселости, бо то українська дітвора з усього Ню Йорку зібралась одною великою діточою громадою. Хто знає, чи се не буде в їх життю колись найкрасший спомин, який не дасть їм забути рідної нації?

Дістав я велику книжкову друковану програму, в українській і англійській мові. З попису українських дітий програма як у якому великому театрі в Ню Йорку. Та не диво, бо було там що побачити і почути.

Наперед був попис української діточої орхестри під проводом учителя музики А. Гуньки. Орхестра велика, біля 40 хлопців і дівчат, виконала поправно і гарно лекші а навіть і тяжші кусники. Дітвора із салі заздро споглядала на молоденьких вправних музикантів і певно в неодної дитини зродилась думка і собі пнятись висше, до мистецтва. А батьки і матері гордо гляділи на сцену, де їх синки і дєчки пописувались перед тисячною громадою успіхом змагань своєї праці і спосібности.

Були відтак продукції ще більшого діточого хору під проводом учителя Теодора Онуфрика. Сей діточий хор як хор старших сміло і самопевно та зовсім красно виконав усі кусники.

Потому слідували пописи української школи танців під проводом учительки п-ни Юлії Штогрин. В танцях визначились три малі дівчатка, які дійсно виявили здатність і великий успіх в науці, а се: Ліліян Пиртко, Ольга Притика і Ольга Калмук.

Найзамітнійшою річию і дійсною новостю на українській сцені — се було **американське представленне української дітвори.** Се представленне складається з хорових і сольових співів. Виконав його великий хор хлопців і дівчаток і около 10 солістів і солісток. Сього представлення (минстрел шов) вивчив українську дітвору Американець проф. Волтер Раксбері. Ся точка, яка була найдовша, і була переплітана жартами хлопців на сцені, перебраних за Ніґрів, припала теж публиці дуже до вподоби, а особливо дітворі, котра переконалась, що в українській школі може навчитись і побачити і своє рідне і те, що мають Американці у школах своїх.

Фортепяновий супровід виконувала п-на Іванна Скубівна.

Нюйорська українська громада ніколи не пережила ще такого радісного вечера як сей великий діточий попис. Батьки були горді на своїх дітий, як під вечір забирали їх з попису домів. Вдячні були учителям за щиру й умілу їх працю, що могла виказати такий гарний успіх. А рівночасно безперечно й подумали над тим, що може зробити рідна школа хотяйби і в Америці. Вона може доконати дуже богато. Вона може не лише навчити грамоти, але і привязати діти з малечку до рідної пісні, до рідної музики, до рідного слова, до всього того гарного, що походить з тої далекої, незнаної їм України, але так гарної як її слово і пісня і музика. З рідною музикою українська дітвора полюбить і рідний край. Вона на все защіпить ту любов в їх серцях. А притім, яка користь для молодіжи з таких шкіл! Таж не один хлопець або дівчинка може стати добрим артистом, а бодай найти хліб з артистичної праці! А кілько то осіб музика відведе на будуче від спокус пустого життя, бо тягнути їх буде і займати щось висшого — мистецтво.

Гість.

А. Падолист.

Пах... пах... пах... та-та-та... пах...
В сонному хуторі вчулись ці звуки.
Заметушилися люде в хатах,
Чути десь голос благання і муки.
Кільки хвилин стрілянини і знов
Всі по хатах розійшлися і плять,
Тільки по збитій нерівній дорозі
Трупи катів на одному один...
Тиша... хтось бевкнув у дзвін,
Ніби в трівозі...
Дужче і дужче розносився згук,
Сонних він будить,
І прокидаються заспані люде,
Зброї шукають до рук...
—„Дайте мечів нам... скорше, скорше,
В крові ворожій сполочимо їх!"...—
Клич пролунав... Потім чулось тихіще,
Потім затих.
Дзвін все гудів, ніби звав на пожежу,
Люде хутчіш надягали одежу
Й замісць рушниць і мечів
Брали до рук леміші від плугів.
(З поеми „Повстанці").

* * *

„Мила, двері відчини...
Нелякайсь, я твій коханий...
Повернувся з чужини
На хвилинку... В мене рани...
Мила, двері відчини
І обмий болючі рани!...
Спала ти, а ми в цю ніч
З віковічним катом бились...
Трохи ніби забарились,
Бо жорстока була січ...
А ти спала у цю ніч?
По дорозі цілі купи
Людожерів-катів трупи...
Відчини... не бійсь... Я свій...
Повернувсь коханий твій!
Скорше... скорше, бо я знову
По отаманову слову
Мушу йти в крівавий бій,..."
Тільки блисне світло раннє...
Відчини, бо милий твій,
Скоро піде в бій останній
(З. поеми „Повстанці").

* * *

Зачіпилась хмара за високу гору
Тай засіла,—
Побачила хлопця молода дівчина
Й полюбила.
Налетіли вітри на білую хмару
Захитали,
Прийшли воріженьки на милу Вкраїну
Й козака забрали...
Ой бунії вітри ту білую хмару
Розганяли,
Ой вороги злії козака в неволі
Розстріляли.
А вже тая хмара краплями дрібними
Обсипалась,
А вжеж та дівчина гіркими сльозами
Умивалась,..
Від білої хмари падають і досі
В ночі роси,
Із очей дівчини ґубляться що ночі
Перли-сльози...

* * *

Враже, шалій у танку божевільним,
Пий кров солодку, як мед...
Це ти в злочині ганебнім свавільним,
Правиш останній бенкет!...

Випий же кровю наповнений келех,
Випий отруту свою!
То-ж твоя смерть у бенкетах веселих,
В ясному теплому дню!

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ДОПОМОГА АМЕРИКИ ВІДЕНСЬКОМУ СТУДЕНТСТВУ

Одно з найбільш грізних явищ, з яким звязана кожда війна це масове відтягнення молоді від книжки. Тисячі студентів приневолено замінити книжку на убійче оружжя. А наслідок цього? Упадок культури, обниження научного рівня, які поодиноким націям неоднаково даються відчувати. Ті народи, що виказували вже передтим надмір інтеліґентних сил, не так важко вирівнають прогалину, спричинену втратою молодих елементів у війні. Та не так легко доводиться вирівнювати її українській нації.

Війна пересіяла сильно ряди українського студентства, не так може світова війна, як боротьба за свою власну Українську Державу. Через цілий час визвольних змагань, судьба українського студента — це судьба цілої армії. Безвпинні жертви життя і крови в очайдушних змаганнях, табори смерти, тюрми, інтернования і безжалісна скитальщина на чужині.

Молодечий запал і стремління до кращого не давали молоді сидіти із заложеними руками в полоні і таборах інтернованих. Стихійно виривалася вона до університетських місць, деб могла продовжати і закінчити перервані війною студії і в сей спосіб на території, головно Чехословацької і Австрійської Республики опинилися сотні українського незасібного студентства. Не маючи ніякого матеріяльного забезпечення попалося студентство в злидні і тому вже в марті 1920 р. гуртки старшого громадянства зачали орґанізувати доцільну поміч студентам і в марті 1920 р. основано Українське Т-во Прихильників Освіти у Відни, в якого склад увійшли так члени старшого громадянства як і студентства, з цілею несення помочи студентству в Австрії. Завдяки жертволюбивости українського громадянства, вепршу чергу в Америці, вже четвертий рік продовжає Т-во свою діяльність. В перших трьох роках з найбільшими жертвами спішили слідуючі Добродії з Америки: Т-во Української Молодіжи в Ню Йорку, Український Червоний Хрест в Канаді, Народний Союз, Січові організації (П. Гриневецький), Т-во Української Молодіжи в Блумфільді, Т-во Ратунковий Комітет в Бруклині, Т-во Робітничий Союз в Скрентон і много иньших жертволюбивих Добродіїв.

В останньому шкільному році 1923-23) з огляду на національну позичку і допомогу краєви, змаліли датки американського громадянства і тоді, коли фонди Т-ва Прихильників Освіти були цілковито вичерпані, а студентство стояло на краю пропасти, поспішило нам з помічною рукою головно Т-во Української Молодіжи в Ню Йорку, Український Червоний Хрест в Канаді, Т-во Української Молодіжи в Блумфілд, як також Народний Союз. Тут в першу чергу мусимо зазначити надзвичайно живу діяльність Т-ва Української Молодіжи в Ню Йорку, яке енерґічною рукою, з великим пожертвованнем повело акцію так зв. патронатів. Протягом дуже короткого часу приєднало воно Добродіїв-Опікунів для 30-ох наших студентів у Віднi.

Понище подаємо виказ присланих Т-вом Укр. Молодіжи в Ню Йорку (безпосередно нам або через Цесус в Празі) жертв і розділ їх поміж студентів в зазначенням Жертводавців.

Виказ, присланих жертв від Української Молодіжи в Ню Йорку від 1-го серпня 1922 до 31. марта 1923 р.

Ч. 1. Дня 19. серпня 1922 одержано просто через Т-во Січ на патронати 10 долярів.

Ч. 2. Дня 6. грудня 1922 одержано просто нам на патронати 35 дол., на загальний фонд 43 дол.

Ч. 3. Дня 11. грудня 1922 одержано нами через Цесус на патронати 30 дол.

Ч. 4. Дня 2. січня 1923 просто нам на патронати 25 долярів.

Ч. 5. Дня 31. січня 1923 одержано через Цесус 275 долярів.

Ч. 6. Дня 14. січня 1923 одержано через Цесус 20 долярів.

Ч. 7. Дня 28. лютого 1923 одержано через Цесус 115 долярів.

Ч. 8. Дня 28. лютого 1923 одержано через Цесус на загальний фонд 100 д.

Ч. 9. Дня 9. марта 1923 просто нам на патронати 45 долярів.

Ч. 10. Дня 12. марта 1923 одержано через Цесус на патронати 40 долярів.

Ч. 11. Дня 31. марта 1923 просто нам на патронати 70 дол.

Разом одержали ми 818 дол.

Розділ одержаних квот.

Ч. 1. Опікун Ліга Горожан і Ветеранів, Ню Йорк виплачено Станімірови 30 долярів.

Ч. 2. Опікун Громада Мінеаполіс, виплачено Кучковскому 30 дол.

Ч. 3. Опікун громада Мінеаполіс, виплачено Константинйкови 25 дол.

Ч. 4. Опікун громада Мінеаполіс, виплачено Храпливому 30 дол.

Ч. 5. Виплачено Хилецькому 5 дол.

Ч. 6. Виплачено Залізнякови 30 дол.

Ч. 7. Виплачено Вовковий 25 дол.

Ч. 8. Опікун Братство з Мінеаполіс, виплачено Крушельницькому 15 дол.

Ч. 10. Опікун В. О. Пристай, виплачено Школьникови 25 дол.

Ч. 11. Опікун В. О. Пристай, виплачено Козарійчукови 20 дол.

Ч. 12. Опікун В. О. Пристай, виплачено Бойкови 15 дол.

Ч. 13. Опікун Тов. Зоря, Ню Йорк, виплачено Демчукови 25 дол.

Ч. 14. Опікун В. О. Сполітакевич, виплачено Ніжанковському 40 дол.

Ч. 15. Опікун Укр. Клюб, Алентавн, виплачено А. Жукови 15 дол.

Ч. 16. Опікун Укр. парохія в Ром, виплачено Березці 5 дол.

Ч. 17. Опікун Вп. Агафія Бундзяк, виплачено Лапчукови 40 дол.

Ч. 18. Опікун Вп. Вгаф. Бундзяк, виплачено Добромилеви 40 дол.

Ч. 19. Опікун Ліга горожан, Питсбур, виплачено Кивелюкови 40 дол.

Ч. 20. Опікуни В. Клеман і Михайло Хомик, виплачено Кушнірови 30 дол.

Ч. 21. Опікун Сокіл в Клівленд, виплачено Петринюкови 20 дол.

Ч. 22. Опікун Запорожська Січ, Ню Йорк, виплачено Ппильці 20 дол.

Ч. 23. Опікун Вільні Козаки, Рочестер, виплачено Бабійови 15 дол.

Ч. 24. Опікун В. Клемкович, виплачено Лисовичови 5 дол.

Ч. 25. Опікун Шкварок, виплачено Мериндi 20 дол.

Ч. 26. Опікуни Гуль, Левицький, Соболь, Грабовський, Степаняк Куць, виплачено Дзвіняцькому 30 дол.

Ч. 27. Опікун Громада Віллімантек, виплачено Гойди Т. 20 дол.

Ч. 28. Опікун М. Скасків, виплачено Кузьякови 10 дол.

Ч. 29. Бр. св. Михаїла, виплачено Яцеви 15 дол.

Ч. 30. Опікуни Харчишин, Стець, Ридош, виплачено Гайдукевичови 30 дол.

Разом 675 долярів.

Разом отже виплачено патронатам квоту 675 долярів (як вище). На загальний онд одержано квоту 143 дол. які розділено поміж найбіднійших студентів. Разом отже 818 долярів.

Український Червоний Хрест в Канаді прислав нам двома посилками квоту 300 долярів. З тої суми по вказівкам ми виплатили:

1. Ришавому 5 долярів.
2. Скорикови 5 долярів.
3. Полянському 5 долярів.
4. Тарнавецькому 5 долярів.
5. Гойдишови 4 доляри.
6. Кобринському 4 доляри.
7. Берестови 4 доляри.
8. Хилякови 15 долярів.
9. Кантемірови 2 доляри.

Разом 49 долярів. Прочу квоту розділено поміж найбіднійших студентів як підмоги.

Т-во Української Молодіжи в Блумфілд переслало нам:

25. вересня 1922 на патронати 18, на загальний фонд 1.

19. жовтня 1922 на патронати 22,

11. падолиста 1922 на патронати К. 510.000.

12. січня 1923 на патронати 32,

7. марта 1923 на патронати 5, на загальний фонд 25.

В дорозі на патронати 26, на загальний фонд 14.

Разом 103 К 510.000 і 40—разом 143.

РОЗДІЛ:

1. Опікун С. Ґура, Островський, Г. Кравець, виплачено Гандзюкови 15 д.
2. Опікун О. Саластин, виплачено Пащенкови 1 дол.
3. Опікуни Т-во Укр. Молодіжи і О. Кузів, виплачено Пащенкови 6 дол.
4. Опікун Т-во Укр. Молодіжи, виплачено Скорикови 21 дол. і К 255.000.
5. Опікун Т-во Укр. Молодіжи, виплачено Полянському 21 дол. і Корон 255.000.
6. Опікун П. Яцентий, виплачено Ришавому 6 дол.
7. Опікун К. Багрій, виплачено Дольницькому 6 дол.
8. Опікун П. Ніжанковський, виплачено Галичинови 7 дол.
9. Опікун Читальня Франка, Сінгак, виплачено Хилякови 15 дол.
10. Опікун Яцентий, виплачено Данилевичови 5 дол.

Разом 103 дол. і К 510.700 (як вище).

Квоту 40 долярів, призначену на загальний фонд по ухвалі Виділу Т-ва розділено поміж найбільш потребуючих студентів.

П. Семен Ґура, Островський і Ґнат Кравець висилає кождого місяця для Якова Гандзюка по 3 дол.; досі прислав на 7 місяців, отже 21 дол.

Кромі вище названих жертв, вплинули еще жертви від:

І. О. Мітрат Др. Жук від парохіян 26.66 дол.

Дар від Вп. Карманського від Бразилії 12 дол. (рівн. 100 мілрейсів).

П. Ю. Луців 5 дол.

Комітет в Вунсакет 25 долярів.

Комітет Помочи Рідному Краєви, Бруклин 15 дол. (П. Ших).

Читальня ім. Грушівського, Ошава 5, 5, 3.

Т-во Січ, 1. сотня, Шікаго 30 дол.

Народний Союз 98 дол. (П. Ядловський).

Разом 211.66 дол. і 5, 5, 3 і инші дрібнійші квоти.

За всі повище виказані жертви почувається Т-во Прихильників Освіти у Відні до обовязку зложити на отцьому місці прилюдну подяку вище поданим Добродіям-Жертводавцям, як також як найбільше признання Т-ву Української Молодіжи в Ню Йорку за його подиву гідну та інтензивну працю в користь своїх товаришів у Европі.

З допомогової акції Т-ва Прихильників Освіти користає від цю пору 140, а за три роки діяльности при його допомозі покінчило студії 50 студентів. Ці останні два числа являються найкращим доказом, що роздобутий важкою працею гріш жертводавців не йде на марно, а навпаки приносить безпосередно користь українській нації на її шляху до культурного визволення.

Коли заінтересовання нашого громадянства в Америці для допомогової акції Т-ва Прихильників Освіти у Відні не ослабне, буде воно могло виказатись дальшими успіхами, хоч правда, що при дещо більшім заінтересованню могли-б ці успіхи бути далеко кращі.

ЗА ВИДІЛ Т-ВА ПРИХИЛЬНИКІВ ОСВІТИ У ВІДНІ:

Др. Дністрянський, голова,
Охримович, скарбник,
М. Стрільців, секретар.

ЗА ВИДІЛ Т-ВА СІЧ У ВІДНІ:

Т. Марітчак, голова,
Іван Семків, секретар.

Василь Пачовський.

СЕРБСЬКА ВАЛЯВА

I.

ПЕРША.

Чули ви, як горді Серби
Всі боролися за волю?
Як зібрали свої землі
Як добули собі долю?

Їх король Петро Великий
Кинув бомбу на весь світ,
Щоб народ його роздертий
Міг сповнити заповіт.

— Живьо Сербія велика!
Клич від нього покотився,
Кинув бомбу в архикнязя —
Світ від неї затрусився.

Затрусився, запалився,
Вмився кровю, занепав —
Встала Сербія велика
Нарід Сербів вольний став.

Хай пропаде світ лукавий,
Аби Сербам була слава!
Але кістьми, але кровю
Збудувалась їх держава!

II.

ДРУГА.

Як упал в князя бомба,
Гнівом сперлись цісарі —
Тай рішили гордих Сербів
Всіх спалити на кострі!

Ой не буря обірвалась,
Йшла як повінь тьма народу —
То з Дунаю зашуміли
Їх війска край Білгорду.

Задудніли білі гори
Від ґранатів і гармат;
Заклапали скорострілн
Кулі сипались як град.

Бились Серби мов ті леви
Не пускали їх на гори;
Хоч спирали кістьми ріки —
Та як спинять в бігу море?

Утікали через гори
Хоч кровавились від ран;
Та палили свої скарби —
Край лишили як вулькан.

Утікав Петро за війском
Як жебрак зі свог краю.
Через гори в світ за море
Повен скорби і відчаю.

Жінки плакали з дідами.
Та не гнулися від сліз —
Тільки зуби затиснули
І ховали зброю в ліс.

III.

ТРЕТЯ.

Цілий край до Монастиру
Заливалитемні води —
Цісарі зі всього світа
Там зігнали всі народи.

І пирхають їх машини
Димом в гору то на діл:
Гора кожда — то гарматка,
Кождий корч — то скоростріл.

Зайняли міста і села
Як та орда, як та хмара —
Обдирають, що захочуть,
А за кожде слово — кара!

І грабують всі безроги...
І вирубують ліси...
І вивозять усі скарби...
Деж ти, Сербіє, єси?!

В темній дебрі опівночі
Там зібралася громада —
Стоять чати на всіх горах,
Чи не чає звідки зрада.

Чиїж уши їх почуют?
Слова тихші як вода!
Чиї очи се доглянуть
Що народ в душі гада.

Там неавість ката — кістьми,
А любов до свого — кровю
Написала Сербам приказ:
Будьте все у поготівлю!

IV.

ЧЕТВЕРТА.

Що рішили комітаджі
Серед ночи у ярах —
Завтра знала і читала
Ціла Сербія в очах.

Очи діда, очи жінки
І дівчини і дитини
Заясніли одним духом,
Що готовий на всі чини!

Стали всі святі та божі,
Невиннійші від ягнят:
Кожда Сербка — наче любка
Кождий Серб — як рідний брат!

А в ночі, як спали Німці,
В пропасть падали гармати,
Вилітали магазини —
І лежали в крові чати.

Як се? Хто се? Звідки зрада?
Слідять в війску не свій люд —
Мусом гнаний, як підданий...
Ведуть тисячі на суд.

Ставлять шибениці в селах,
В бубни бубнять, в труби трублять:
Хто відважиться на шкоду...
Того з місця зараз гублять!

Ніч по ночі летять вісти,
Наче круки навісні:
Там убили! Там вдусили!
Там впалили всіх у сні.

Там любовниця струїла!
Там зарізав дід із заду!
Там дитина ґранат верже,
Як зійшлися на пораду!

Вішають їх на Голгофті
За неавість і за кров —
Так на жертву йшли Серби
За край рідний і любов.

V.

ПЯТА.

Вішали їх на страх людям —
Та не счулися в ділах,
Як за кров невинну люду
На них падав дивний страх.

Кождий ліс — загибіль може,
Кождий рів — то певна смерть!
Кожда хата — таємниця —
Серце ляк сповняє в щерть.

І не можуть в ночі спати...
І не вірять в чуйність варти...
І зриваються по ночи...
І сідають — грати в карти!

Смерть регочеться над ними,
А на картах видять кров —
Кров повішених їх гонить
Перевірить варти знов!

Кров за ними в день і в ночи
Де ні ступлять, уганяє —
Кождий має туск від жаху,
Що кров його доконає...

А кров мститься; летять круки,
Крачуть віщо навкруги:
Ой не вийдете ви звідси,
Всіх вас вибють до ноги!

Там убили, там вдусили,
Там спалила усіх бомба, —
То не война, не побіда —
Але сербська ґекатомба!

VI.

ШЕСТА.

Слава Сербів вбила віру,
Що побідять той народ —
Що сильний як смерть карає
Їх за злочин і шафот!

Злочин — то найбільший ворог
Всіх держав і всіх народів —
Їсть як тлінь і прожерає
Силу зверху і зі сподів.

Цісарі в війні великій
Побороли цілий світ —
Та Вилсон, хитрець облуди,
Кинув божий заповіт!

Заповіт про вольну волю
Всіх народів стряс сумління
Повалив цісарські трони,
Зродив люди із креміння!

Не побили їх гармати,
Ані танки, ані ґаз —
А розбив їх дух народів,
Що зломили фронт нараз.

І звалився в Петрограді
Кат народів від удару
Духа люду з України —
Трони всі позбавив чару...

Зашуміли всі народи,
З України вдарив грім
Затрусила буря світом,
Уродилась воля всім!

VII.

СЕМА.

Трублять труби у Києві,
Що народ усім незнаний
Ставить власную державу
З всіх земель, як Богом званий.

Цісарі з ним підписали
У Берестю вічний мир —
А на себе — присуд смерти,
Ворогам — весільний пир.

І узрів Петро і Серби,
Як з кровавих рік і з моря
Сходить Сербія велика —
А для всіх народів зоря...

Фронт зломили самі Німці,
Цісар втік і кинув край —
І воскресли горді Серби
І здобули в пеклі — рай!

Через пекло йшли до раю,
Аби була вічна слава —
Як то кістьми, як то кровю
Будувалась їх держава.

ВЯЧЕСЛАВ БУДЗИНОВСЬКИЙ.

ЖИВИЙ НЕБІЖЧИК

(Оповіданнє з початку 16-сотих років).

(Продовженне).

(17)

— Правда. Він нераз виходив зі мною на прохід. Може й тепер роззираєся по лісі за мною. Але, як вийшов, то пішов доріжкою на Девятники, бо ми звичайно тамтуди проходимося... То хиба грамоти винесу завтра, разом з дитиною.

— Грамоти передаш мені таки нині, попом. Як вернеш до замку, то за пів години піп прийде до тебе. Передай йому.

— А як Стах буде дома?

— Піп і до него вигадає собі якусь орудку. Тоді грамоти закутай в яке шмате і дай йому, будьто би для попаді.

— О якій порі маю завтра вийти з дитиною? В котрім місци зійдемося?

— Тепер сего ще не знаю. Безпечно не перед полуднем. Завтра рано прийди сюди, тоді скажу. Як не будеш могла, або мене що перешкодить, то в полудне прийде до тебе піп і скаже.

Хоч обговорили всьо, що треба було, сиділи дальше в кущах і балакали... як молоде подруже, що довший час було розчахнене. Юрко перший підвівся.

— Ми вже задовго користаємо з терпеливости попа. Може він вснув, там де сів? Іди до замку. За пів години прийде піп.

Гануська вертала в такім настрою духа і з такими думками, неначе ніколи не розставалася з Юрком, неначе ніколи не мала другого мужа. Аж коли дерева розступилися настілько, що її зір опинився на замковій башті, вона нагадала собі, що в сім замку її другий муж.

— Як я тепер стану перед ним? — подумала. — Що скажу йому, коли спитає, де я була? Я ще в життю не збрехала... Чи моє лице не виявить моєї тайни?

Ганусьха гадала, що Стах з її лиця вичитає всю правду і готов не пустити її з замку.

— Чи я буду могла видобути грамоти так, щоби він не здивувався, нащо вони мені? Що йому тоді сказати? Хиба підожду, аж прийде піп. Тоді скажу йому, щоби забалакався зі Стахом і відтягнув його до иньшої комнати... Страшно! Викрадати власні грамоти з власної хати!

Поперек дороги промайнуло щось. Хтось пішов стежкою з замку на Девятники. Вітки, що звисали над дорогою, не дали їй доглянути, хто то був.

— Може то Стах вийшов до мене і, гадаючи, що я пішла лісом на Девятники, й собі пішов туди?... Неначе знав, що він мені тепер в хаті ненаручний... Треба користати з часу...

Пустилася, майже бігцем, до замку. Коли вже була на подвірю, спитала гайдука, чи не бачив пана.

— Саме перед хвилею вийшли з замку — гайдук відповів.

Гануська пішла до хати. По хвили грамоти азкутані в шмате дожидали попа. Вона ще нишпорила між своїми річами, чи не знайдеся яка дрібничка, котра була би їй потрібна. Де що доклала до грамот і пішла до комнати, де була дитина. Глянувши на Андрійка, вона переминилася. Трівога геть щезла з її лиця і виступила зимна, обміркована рішучість.

— Я Стаха не баламутила, — виправдувала себе. — Він полюбив мене без моїх заходів... Я не тягла його. Не я буду винна, коли втратить жінку... для него троха смішним способом... Буде ні парубок, ні вдовець. То буде кара на його батька.

Прийшов піп і взяв клуночок під паху.

— Завтра коло полудня прийду по вас, — сказав прощаючися.

Вона вхопила його за рукав і задержала.

— Я воліла би ще нині, — сказала. — Я через ніч не видержу тут. Найліпше було би, як би не зараз скінчилося. Стаха тепер нема дома. Верне не раньше, як за пів години. Возьму дитину і вийду з вами, щоби більше сюди не вернути. Завтра скажете Стахови, що сталося... Або й цілком не треба казати.

— Без згоди вашого чоловіка нічого такого не можна зробити. Його тепер нема тут. Я й не знаю, де він буде ночувати. Аж завтра перед полуднем, або він сам прийде до мене, або мені дасть знак, щоби я прийшов до него до ліса. Тоді прийду по вас.

— То я піду до вас і у вас переночую. Як тут лишуся, то цілу добу буду неначе на тортурах.

— Небезпечно. Як Стах не знайде вас дома; як смеркнеся і вас ще не буде... подумайте, вас і дитини, то він розішле за вами людий. Погадає й те, що ви могли піти до мене.

— То пришле кого спитати, або й сам прийде. Спитає і піде. Вашої хати не буде перетрушувати. Хоч би незнати що про мене і про вас подумав, то чейже не подумає, що як ваша жінка дома, я до вас зайшла на ніч.

— Не в тім небезпека. Небезпека в тім, що хтось міг побачити і пізнати вашого мужа, пана Юрія. Він ні троха не змінився. Як його хто побачив і се зайшло до уха соколівського пана, то сюди безпечно злетять старостинські гайдуки... зроблять нагінку. Тоді й до мене прийдуть. Не вдоволяться моєю відповідию, що в мене нікого нема. Буде трус. Скрізь буде. І до церкви підуть. Що буде, як у мене знайдуть вас?

— Тоді я скажу, що до замку не верну і лишуся у вас.

— Тим ви ударемнили би ваш побіг. Вас відгородили би від чоловіка і ви не могли би дібратися до него. Нехай всьо так лишиться, як зарядив ваш муж. Ще сю ніч ви тут ночуйте. Завтра прийду. Як би я до полудня не прийшов, то ви, які дві години з полудня виберіться з дитиною на кладовище, будь то би помолитися за душу небіжчика.

Гануська усміхнулася.

— Не буду я виглядати завесела на таку, що молиться за душу помершого. Ануж біда наднесе кого і він буде дивитися, як я побожно молюся за душу живого небіжчика, ще й може стане жалкувати і потішати мене, то я готова на голос розсміятися.

— Хто би туди міг зайти? В Пятниках, ні в селі ні в замку нема такого, що міг би цікавитися якою могилою на сім двірськім кладовищи.

— Послухаю вас. Лишаюся тут. Як завтра до полудня не прийдете, то вийду з дитиною на кладовище... А що буде, як би зімною вийшов муж, або тоді, коли я вже буду під гробницею, він прийде до мене... Він, або хто инший?

— Тоді й я прийду на кладовище. Вже моя голова в тім, щоби його відтягнути від вас. Очима покажу вам, куди маєте йти, щоби зійтися з чоловіком. Як би случайно в лісі, або деинде заговорив до вас Федь або Худик, то се буде так, начеб я, або й ваш муж промовив до вас... Знаєте Худика?

(Дальше буде).

ПРОТОКОЛ

Річного Засідання Головного Уряду У. Н. Союза, відбувшогося на днях 14.—16. лютого 1923 р.

(2)

Справоздание гол. рекордового секретаря.

РЕКОРДОВИЙ ЗВІТ У. Н. С. ЗА РІК 1922.

З кінцем грудня 1921 р. було 318 відділів з загальним числом членів 11.815 і дітей 5.124 — разом 16.939 всіх обезпечених в У. Н. Союзі.

Організоване відділів в році 1922.

Нові відділи: Тов. Запорожська Січ, в. 60 в Линдес Лейн, Па.;

Тов. Українських Робітників, в. 11 в Занесвіл, Па.;

Бр. св. Кирилія і Методія, в. 31 в Ст. Клейр, Па.;

Бр. св. О. Николая, в. 293 в Брукліні, Н. Й.;

Тов. ім. Івана Франка, в. 74 в Ню Кестел, Па.;

Тов. Вільні Козаки, в. 116 в Трентон, Н. Дж.;

Тов. ім. Тараса Шевченка, в. 252 в Шікаґо, Ілл.;

Тов. ім. Івана Франка, в. 253 в Лудлов, Месс.

Злучені відділи: Тов. Вільна Україна, в. 116 в Вунсакет, Р. А. з Бр. св. Стефана, в. 181 в Менвіл, Р. А.;

Тов. Тараса Шевченка, в. 241 в Правіденс, Р. А. з Тов. Князя Данила, в. 73 в Правіденс, Р. Ай.

Суспендовані відділи: Сестриитво св. Анни, в. 373 в Ленсфорд, Па.

Зіставленне:

З кінцем року 1921. було всіх відділів	318
В році 1922. прибуло від.	8
Разом	326
В 1922 р. злучилися з другими відділами	2
Суспендовано	1
Разом	3
З кінцем 1922 р. всіх від.	323

Організоване нових членів в році 1922:

Відділ	Членів	Відділ	Членів
1.	10	78.	3
2.	5	79.	0
3.	4	80.	1
4.	1	81.	0
5.	2	82.	4
6.	0	83.	3
7.	6	84.	0
8.	15	85.	4
9.	14	86.	4
10.	1	87.	8
11.	23	88.	0
12.	0	89.	0
13.	0	90.	6
14.	18	91.	12
15.	17	92.	1
16.	0	93.	1
17.	0	94.	4
18.	3	95.	9
19.	0	96.	4
20.	7	97.	1
21.	0	98.	6
22.	10	99.	10
23.	0	100.	10
24.	11	101.	1
25.	2	102.	5
26.	1	103.	1
27.	1	104.	2
28.	4	105.	1
29.	2	106.	11
30.	1	107.	2
31.	8	108.	1
32.	5	109.	4
33.	3	110.	0
34.	7	111.	0
35.	0	112.	7
36.	4	113.	5
37.	1	114.	0
38.	9	115.	0
39.	5	116.	12
40.	3	117.	2
41.	4	118.	2
42.	11	119.	6
43.	2	120.	1
44.	7	121.	7
45.	5	122.	0
46.	1	123.	2
47.	6	124.	5
48.	0	125.	2
49.	0	126.	7
50.	3	127.	3
51.	9	128.	3
52.	6	129.	1
53.	2	130.	4
54.	0	131.	1
55.	1	132.	3
56.	0	133.	1
57.	3	134.	0
58.	6	135.	4
59.	7	136.	6
60.	4	137.	4
61.	7	138.	1
62.	4	139.	11
63.	20	140.	0
64.	0	141.	0
65.	8	142.	3
66.	1	143.	2
67.	8	144.	0
68.	3	145.	2
69.	10	146.	14
70.	9	147.	7
71.	0	148.	1
72.	3	149.	3
73.	3	150.	4
74.	15	151.	3
75.	2	152.	0
76.	9	153.	0
77.	6	154.	0

Відділ	Членів	Відділ	Членів
		240.	0
155.	9	241.	2
156.	5	242.	6
157.	12	243.	6
158.	0	244.	3
159.	7	245.	8
160.	2	246.	0
161.	1	247.	2
162.	1	248.	1
163.	7	249.	0
164.	0	250.	0
165.	1	251.	8
166.	2	252.	9
167.	3	253.	13
168.	3	254.	2
169.	4	255.	3
170.	5	256.	3
171.	0	258.	1
172.	0	259.	1
173.	1	262.	4
174.	0	263.	3
175.	3	270.	11
176.	0	273.	10
177.	11	274.	13
178.	0	276.	20
179.	1	277.	0
180.	0	278.	3
181.	15	282.	4
182.	19	283.	5
183.	3	286.	4
184.	0	288.	23
185.	6	290.	2
186.	1	291.	0
187.	2	292.	21
188.	1	293.	11
189.	0	295.	15
190.	6	296.	10
191.	1	300.	4
192.	4	301.	1
193.	2	303.	0
194.	1	308.	7
195.	0	314.	0
196.	1	315.	1
197.	1	316.	25
198.	2	317.	6
199.	0	318.	1
200.	4	320.	3
201.	4	321.	0
202.	0	323.	1
203.	13	324.	3
204.	2	326.	4
205.	0	330.	5
206.	17	332.	0
207.	3	836.	3
208.	0	338.	12
209.	5	339.	1
210.	0	341.	0
211.	7	342.	6
212.	3	344.	2
213.	28	347.	2
214.	1	350.	0
215.	3	351.	10
216.	2	354.	6
217.	6	355.	11
218.	5	357.	6
219.	3	363.	3
220.	3	364.	21
221.	21	365.	2
222.	1	367.	12
223.	4	369.	10
224.	1	370.	7
225.	6	371.	4
226.	0	373.	0
227.	2	379.	5
228.	4	380.	0
229.	11	381.	1
230.	17	384.	1
231.	4	385.	16
232.	8	388.	3
233.	6	391.	0
234.	5	392.	1
235.	5	393.	1
236.	4	396.	0
237.	5	400.	1
Відділ	Членів	401.	1
238.	7	402.	0
239.	0		
		Разом	1.452

В організованню нових членів в році 1922. відзначились слідуючі відділи:

Від 20 до 30 нових членів приєднали: від. 63, 213, 221, 276, 288, 292, 316, 364.

Від 10 до 20 нових членів приєднали: від. 1, 8, 9, 14, 15, 22, 24, 42, 69, 74, 91, 99, 100, 106, 116, 139, 146, 157, 177, 181, 182, 203, 206, 229, 230, 253, 270, 273, 274, 293, 295, 338, 351, 355, 367, 369 і 385.

Найбільше бо 28 нових членів в році 1922. зорганізувало Бр. св. Арх. Михаїла, від. 213 в Байон, Н. Дж.

Загальне число членів У. Н. С. з кінцем 1922 р. по відділам:

Відділ	Членів	Відділ	Членів
1.	184	33.	32
2.	63	34.	37
3.	40	35.	16
4.	35	36.	32
5.	34	37.	23
6.	14	38.	123
7.	86	39.	37
8.	35	40.	13
9.	36	41.	22
10.	81	42.	61
11.	22	43.	8
12.	52	44.	40
13.	22	45.	68
14.	38	46.	16
15.	29	47.	14
16.	25	48.	41
17.	16	49.	5
18.	65	50.	19
19.	6	51.	28
20.	64	52.	11
21.	14	53.	28
22.	44	54.	9
23.	15	55.	19
24.	49	56.	35
25.	20	57.	39
26.	10	58.	36
27.	29	59.	31
28.	76	60.	10
29.	60	61.	32
30.	24	62.	54
31.	48	63.	147
32.	20	64.	25

Відділ	Членів	Відділ	Членів
65.	86	131.	13
66.	36	132.	65
67.	42	133.	85
68.	12	134.	17
69.	59	135.	81
70.	131	136.	62
71.	11	137.	54
72.	23	138.	20
73.	47	139.	26
74.	15	140.	23
75.	31	141.	8
76.	97	142.	52
77.	38	143.	33
78.	68	144.	29
79.	4	145.	21
80.	24	146.	42
81.	58	147.	86
82.	19	148.	9
83.	43	149.	30
84.	9	150.	10
85.	52	151.	44
86.	46	152.	12
87.	48	153.	8
88.	5	154.	24
89.	8	155.	145
90.	48	156.	22
91.	97	157.	38
92.	11	158.	5
93.	10	159.	23
94.	39	160.	48
95.	37	161.	28
96.	86	162.	23
97.	27	163.	29
98.	60	164.	17
99.	76	165.	59
100.	37	166.	13
101.	27	167.	12
102.	101	168.	90
103.	30	169.	18
104.	87	170.	109
105.	51	171.	21
106.	89	172.	27
107.	21	173.	14
108.	31	174.	16
109.	61	175.	47
110.	10	176.	18
111.	8	177.	30
112.	97	178.	4
113.	42	179.	81
114.	27	180.	6
115.	9	181.	69
116.	16	182.	41
117.	41	183.	32
118.	32	184.	7
119.	21	185.	20
120.	55	186.	38
121.	29	187.	23
122.	10	188.	7
123.	23	189.	7
124.	27	190.	12
125.	15	191.	19
126.	22	192.	22
127.	43	193.	62
128.	22	194.	7
129.	11	195.	24
130.	97	196.	23

Відділ	Членів	Відділ	Членів
197.	16	273.	31
198.	20	274.	67
199.	10	276.	149
200.	47	277.	17
201.	17	278.	28
202.	11	282.	47
203.	45	283.	46
204.	6	286.	32
205.	7	288.	63
206.	106	290.	19
207.	16	291.	12
208.	9	292.	80
209.	74	293.	10
211.	42	295.	56
210.	22	296.	64
212.	13	300.	150
213.	135	301.	63
214.	14	303.	6
215.	23	308.	65
216.	24	314.	5
217.	112	315.	9
218.	81	316.	121
219.	18	317.	36
220.	54	318.	23
221.	144	320.	21
222.	8	321.	22
223.	75	323.	28
224.	9	324.	39
225.	14	326.	60
226.	12	330.	53
227.	19	332.	26
228.	25	336.	54
229.	91	338.	124
230.	83	339.	37
231.	22	341.	32
232.	29	342.	58
233.	34	344.	13
234.	83	347.	19
235.	51	350.	28
236.	19	351.	21
237.	74	354.	25
238.	15	355.	37
239.	85	357.	17
240.	11	363.	46
242.	19	364.	52
243.	39	365.	31
244.	15	367.	45
245.	50	369.	53
246.	14	370.	67
247.	110	371.	40
248.	27	379.	24
249.	22	380.	11
250.	9	381.	8
251.	37	384.	51
252.	20	385.	63
253.	13	388.	46
254.	48	391.	10
255.	38	392.	8
256.	8	393.	16
258.	12	396.	34
259.	72	400.	19
262.	15	401.	15
263.	13	402.	5
270.	92		
		Разом	12.247

Так як не в кождій місцевости є однакове число Українців з котрих можна творити відділи У. Н. Союза або приєднувати до вже істнуючих, так годі приписувати більшу або менчу заслугу після того яке число членів в кождому відділі. І часом при менчім числі членів відносно до місцевих обставин більше праці і енергії треба доложити до організаційної праці в менчім відділі чим в іншій місцевости і при інших обставинах у більшім відділі, всеж таки треба признати, що управа і діловодство у відділах з соткою членів або й більше, вимагають не мало пожертвовання для добра організації, а такими відділами є: від. 38, 63, 70, 102, 155, 170, 206, 213, 217, 221. 247. 276, 300, 338, 316,

Найбільшим відділом У. Н. Союза є Бр. св. Андрея від. 1. в Шамокін, Па. з 184 членами.

За ним слідують: від. 300 зі 150 членами; від. 276 зі 149 членами; від. 63 зі 147 членами; від. 155 зі 145 членами; від. 221 зі 144 членами і пр., котрі як бачиться числом членів не дуже ріжняться. Загальне число членів тих відділів з місяця на місяць зміняєсь, так що не дасться поки що усталити котрому з цих відділів належиться друге місце в організації, що до числа членів.

Згідно з ухвалою з попереднього Річного Засідання головного уряду У. Н. Союза, було поділено організацію на інспекційні округи, та після ґеографічного розположення і догідностий комунікації створено 24 організаційних округів. Інспекторами цих округів згідно з статутом У. Н. Союза §§. 115 до 120 включно іменовано 24 членів організації, котрих кваліфікації по тому вказували рекорди їх дотепершної діяльности для У. Н. Союза в першій мірі члени головного уряду. Найблисшу околицю осідку організації лишено до інспекції членам Екзекутиви.

З 24-ох номінацій тільки 19 зістали приняті, а це: Д.Д.

Гавриїл Дацьків з Шикаго, на округ ч. 3.

Андрій Цебак з Ґари, Інд., на округ ч. 4.

Іван Журавель з Савт Дірфілд, Масс., ч. 5

Теодор Михальчук з Гамтрамк, Міч., на округ ч. 6.

Микола Лещишин з Нюарк, Н. Дж., на округ ч. 7.

Михайло Петрівський, з Ст. Луіс, Мо., на округ ч. 10.

Володимир Яськевич з Брукдина, Н. Й., на округ ч. 12.

Микола Мурашко з Рачестер, Н. Й., на округ ч. 14.

Василь Лисогір з Ютіка, Н. Й., на округ ч. 15.

Евген Тимкович з Бофало, Н. Й., на округ ч. 16.

Марія Ольшаницька з Клівленд, О., на округ ч. 18.

Теодор Грицей з Філядельфії, на округ ч. 20.

Стефан Кудрик з Нортгемптон, Па., на округ ч. 20.

Кир. Феценько з Ст. Клейр, Па., на округ ч. 21.

Василь Гришко зі Скрентону, Па., на округ ч. 24.

Михайло Фук, з Ембрідж, Па., на округ ч. 26.

Микола Шевчук з Менвіл, Р. Ай., на округ 27.

Тома Г. Стасюк з Мілвокі, Віс., на округ ч. 28.

На території де відділи У. Н. Союза надто розкинені і комунікація з ними недогідна та коштовна, округів не творено.

Головною задачію інспекторів мало бути управильненне діловодства відділових урядів тісно по приписам статута, та ширенне організаційної єдности і завзяття в єднанню нових членів в першу чергу поширенне кампанії ухваленої попередними Річними Зборами голов. уряду в часі від 1-го цвітня до 30-го падолиста 1922 р., коли приймалось нових членів, на підставі висще наведеної ухвали за половину вступного а відтак в теперішній компанії яка кінчиться з кінцем сего місяця приниманнем нових членів цілком без оплати вступного.

(Дальше буде).

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

В. Білинський.

В ПОВОРОТІ НА БАТЬКІВЩИНУ.

(1)

Відомости, якими я тут поділюся, мають більше типовий, чим особистий характер. Цікаві вони повинні бути теж для тих, які рішилися їхати з Америки на Велику Україну. Довідаються вони, що оскілько легко є попасти в „большевію", то остілько трудно є видобутися з їхнього раю. Особиста провірність, терпіння і грубі нерви — це одинокі засоби, при помочи яких вириваються звідціль натомлені жертви. Підганяє їх до цього неможливість тамошного життя, яке подібне є зараз до того шкіряного мішка, з якого невпинно випомповують повітря, щоб задусити живі в йому істоти. Вроженці з резиґнацією вичікують жахливого свойого кінця, закордонці пробують ріжних способів, якби дістатися на „світ божий". Поміж „закордонцями" або „чужинцями" знаходиться чимало Галичан, що зазнавши більшевицьких ласк і вбагаючи, що при такому дальшому стані на Великій Україні за швидко скінчиться їхне життє, виїзджають в рідні сторони. Є це для них ризико, коли зважити характер польського режіму в Галичині і відношення його до цих, що збройно боролися против його. Але дошкульність сучасного українського життя затушовує в них майбутні гороскопи, укріпляючи одну тільки гадку: Можливо швидче вбільшевицького пекла.

До речі згадати треба, що хоча чимало Галичан втекло з Великої України ще в часах памятної Директорії, то багато з них залишилося при більшевицькій окупації. Тут позаймали вони меньше важні посади, інтензивно дальше помагаючи в українізації місцевого життя. В комуністичну партію попізло їх дуже мало, і загал Галичан тримався осторон від своїх партийників. Оставшіся творили ядро українізації. будували твердині в боротьбі з русифікацією і до боротьби цеї притягали місцеве, несвідоме національно, українське громадянство. Тому часто стрінути можна зараз на Великій Україні українську школу, утворену з ініціятиви галичанина, Просвіту, українську книгозбірню, почути про курси українознавства, влаштовані Галичанином і т. и. а все це на користь національного усвідомлення місцевого населення. Під більшевицьким террором можлива є тепер скромна праця тільки на культурному поли тісніше, на поли шкільництва. Тому багато галицьких Українців зараз на Великій Україні учителює, хоча як не поплатна є це праця, бо учительська платня вистарчає на одноднeвний хиба прожиток. Зате дуже продуктивна є вона в наслідки.

Коли в кого забракне сил до дальшої праці посеред таких, нечувано важких обставин, той промишляє над способом виїзду до дому. Законний спосіб виїзду є дуже трудний і в глубині Великої України мало знаний. Спершу треба дістати дозвіл про звільнення від посади, бо як відомо, більшевики завели щось в роді давньої кріпаччини „прикріпленіє к местам". Ніхто не сміє кинути своеї посади без дозволу вищих властий. Вищі власти дуже нерадо звільняють від занять. По довшій допера кружанині, просьбах і протекціях видають звільнення. Попереду треба зареґіструватьcя в спеціяльному відділі яко чужинцеви, на що видається посвідка. З посвідкою цею і увільненнем від посади зголоситись треба в комісії, що займається виселкою чужинців і біженців, а яка зветься „Реевакуаційна комісія". Тут затягають в загальний список і видають посвідку. Для таких виселенців істнують по більших містах правобережжа спеціяльні збірні місця, т. з. „Реевакпункти", на яких очікує свойого виїзду по кілька а то й більше тисяч народу. Чекають довго, бо не рідко й пів року. Посеред голоду (видають раз в день якісь охлапи), холоду, обдерті, мов скелети висхлі, снуються такі „ренатріянти" цілими місяцями по стаціях, поміж місцевою людністю і доооколичних селах шукаючи шматка хліба. Тому, як кажу, законна дорога виїзду є дуже трудна, довга і вимагає багато гроша на прожиття в часі вичікування черги. Далеко краща дорога є, їхати навмання до кордону і тут вже промишляти над переходом далі. Щоб одначе доїхати, треба заосмотритися в якісь подорожні документи, безяких арештують чекісти на найблищій стації.

Особисто вибрав я другий спосіб мандрівки. Постановив оминути всякі „пункти" і „комісії", а їхати до кордону неначе по якомусь неособистому ділу, в роді „командіровки". При кордоні причаїтися на якийсь час, а там перекрастися. Тому не журився я дозволом про звільнення мене з учительської посади, бо він мені був не потрібний, але почав весною 1921 року старатися про якість урядові, „командіровочні" папери, на підставі яких дістався б я до границі. В тій цілі два рази їздив я раньою весною згаданого року до Харкова і рознюхував в тій справі. При тому знайшов я чимало таких охотників як я сам, що бажали можливо швидче прокрастися в Галичину. Як там буде, чи добре чи зле, про це тут ріжно говорили. В одному були згідні, а саме, що гірше не може бути як тут.

В Харкові.

В Харкові звернувся я до знайомих мені Українців, що служили в комісаріяті Народньої Освіти, щоб дістали мені яку-небудь командіровку до Кам'янця-Подільського для переходу в Галичину. Приобіцяли, хоча й перестерігли, що всякі командіровки видає товариш Ґадзінський, учитель гімназії з Галичини, завзятий комуніст, який відіграв був свойого часу сумну ролю комуніста при усусусах на Великій Україні і він може перешкодити в видачі документа. Тоді видадуть мені сфалшованого з правильною печаткою комісаріяту Народньої Освіти і підробленим підписом Ґадзінського, який в той час завідував адміністраційним відділом „Наркомоса". Запевнили, що документ буде добрий, ніхто на йому не пізнається, бо зараз в більшевії курсує більше ріжних фальсифікатів як дійсних документів. В цій країні сухих формальностий, де улицею пройти небезпечно, не взявши з собою якого документа тотожности особи, незвичайно легко і зручно підроблюються всякі потрібні урядові папери і непізнані йдуть вони в життя з правдивими. Я на це згодився.—Чекаючи на „пашпорт", став я тимчасом розглядатися по Харкові.